

Brochure voor predikanten en proponenten voor het beroepingswerk

'Er is geen intiemere vriend van het gezond verstand van mensen dan de Heilige Geest.'
(Karl Barth, KD IV/4, 31)

Inleiding

Deze brochure is een praktische handreiking voor predikanten en proponenten bij het beroepingswerk in de Protestantse Kerk in Nederland. Voor het beroepen van een predikant zijn vooral de artikelen 3, 4, 5, 17 en 18 van [ordinantie 3](#) van belang.

Bij het gebruik van deze brochure is het handig ook te beschikken over de informatie op de website en uit de Gids voor het beroepingswerk, zie [Beroepingswerk](#).

- In hoofdstuk 1 worden richtlijnen gegeven ter voorbereiding op de beroepingsprocedure.
- In hoofdstuk 2 wordt deze procedure in grote lijnen beschreven met aandachtspunten die van belang zijn voor de predikant.
- In hoofdstuk 3 staan enkele aanwijzingen over het uitbrengen en het al dan niet aanvaarden van het beroep.

Wanneer de brochure aanleiding geeft tot vragen of opmerkingen, neem dan contact op met het mobiliteitsbureau van de Protestantse Kerk via Postbus 8504, 3503 RM Utrecht, via arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl of via (030) 880 15 96.

N.B.

In deze brochure wordt voor predikant de mannelijke persoonsvorm gebruikt. Uiteraard kan hier ook de vrouwelijke vorm worden gelezen. Een proponent is iemand die toegelaten is tot het ambt van predikant, maar nog niet eerder is bevestigd.

Utrecht, maart 2025, ds. W.F. (Giel) Schormans, predikant voor het beroepingswerk

Protestantse Kerk

Vooraf

Het ambt van predikant (maar ook van ouderling en diaken) is er van Christuswege om de gemeente bij het heil en bij haar roeping in de wereld te bepalen (zie kerkorde V-1). De predikanten zijn in het bijzonder geroepen tot de bediening van Woord en sacramenten, de verkondiging van het Woord in de wereld, de herderlijke zorg, het opzicht en het onderricht, en de toerusting (zie kerkorde V-3).

Predikanten voor gewone werkzaamheden zijn daardoor geen 'functionarissen van de kerk' en ook niet als werknemer in dienst van de kerkenraad. Dit hangt samen met de vrijheid van het ambt van predikant als dienaar van het Woord. De kerkenraad is een ambtelijke vergadering die samen met de predikant(en) leidinggeeft aan de gemeente en niet een soort 'raad van bestuur'. Deze relatie tussen kerkenraad en predikant moet helder zijn en is ook bepalend voor het beroepingswerk. Dit geldt des te meer in een tijd waarin men ook in de kerk neigt naar een meer 'bedrijfsmatige' manier van denken en daardoor voorbij dreigt te gaan aan het 'eigene' van de kerk en het ambt.

De verkiezing van de predikanten geschiedt in onze presbyteriale kerkorde principieel door de gemeente, die deze in bepaalde gevallen kan delegeren aan de kerkenraad (zie ordinantie 3-4-8).

Beknpte aandachtspunten voor proponenten

Vermelding in de kerkelijke pers

- Wanneer je colloquium hebt gedaan en jezelf als proponent beroepbaar hebt gesteld, kun je dat melden bij persbureau Scheps via info@persbureauscheps.nl. Dit persbureau geeft dat door aan de kerkelijke pers.

Duur en bevoegdheden

- Als proponent ben je bevoegd voor te gaan in erediensten, en incidentele en structurele hulpdiensten te verrichten. Zie voor meer informatie [Hulpdiensten](#).
- Een proponent is niet bevoegd tot het uitspreken van de zegen, het bedienen van de sacramenten en het inzegenen van een huwelijk. Dat geldt ook voor het dragen van een stola.
- Wie proponent is en binnen 4 jaar nog niet bevestigd is tot dienstdoend predikant, moet bij de kleine synode (telkens) verlenging aanvragen (ord. 13-19-5), anders vervallen de bevoegdheden en de beroepbaarheid. Zie [Duur & Verlenging proponentenschap](#).

Mentoraat en primaire nascholing

- Als predikant in je eerste gemeente krijg je een mentor om je het eerste jaar te begeleiden. Als je het mentoraat hebt afgerond, krijg je een uitnodiging voor de verplichte primaire nascholing. Afronding van deze primaire nascholing is een voorwaarde om na 4 jaar weer beroepbaar te zijn.
- Als je net als predikant bent bevestigd krijg je een brochure over mentoraat en nascholing toegestuurd.

Vorbereiding

Beroepbaarheid en voorkeuren

Beroepbaar zijn

- proponenten die het colloquium binnen de Protestantse Kerk hebben afgerond;
- predikanten die minimaal 4 jaar als gemeentepredikant binnen de Protestantse Kerk hebben gewerkt.

Niet (zonder meer) beroepbaar zijn

- proponenten die langer dan 4 jaar proponent zijn zonder verlenging (zij moeten elke 4 jaar verlenging aanvragen (zie Beknopte aandachtspunten voor proponenten));
- predikanten die niet (meer) als gemeentepredikant actief zijn. Predikanten buiten vaste bediening moeten hun beroepbaarheid elke 4 jaar laten verlengen. Stuur hiervoor een mail naar aanvragenmod@protestantsekerk.nl. Motiveer je verzoek en voeg een CV en een verklaring van Belijdenis en Wandel bij van de gemeente waar je de laatste 2 jaar lid van bent geweest.
- Predikanten die in een ander kerkgenootschap zijn bevestigd. Zie voor de procedure: [Overkomst predikant](#). Houd er rekening mee dat deze procedure langere tijd in beslag kan nemen, afhankelijk van het kerkgenootschap waartoe je behoort.
- Predikanten op wie maatregel van kerkelijke tucht van toepassing is en/of tegen wie een procedure aanhangig is gemaakt.

Hoe kom ik in contact met vacante gemeenten?

- Een deel van de gemeenten plaatst een advertentie waarop je zelf kunt reageren. Zie [Vacatures](#) of andere kerkelijke publicaties. Op dominees.nl is een overzicht van vacante gemeenten in de Protestantse Kerk te vinden. Beroepingsberichten worden ook gepubliceerd op [Beroepingswerk - kerktijden.nl | Het meest actuele beroepingswerk van kerkelijk Nederland](#).
- Een deel van de gemeenten doet dat (principeel) niet en neemt zelf het initiatief tot contact met mogelijk geschikte kandidaten. Soms helpt het om discreet en indirect je naam via de consulent onder de aandacht te brengen bij de beroepingscommissie.
- Elke gemeente is verplicht (ordinantie 3-3-2) bij het mobiliteitsbureau van de landelijke kerk een advieslijst aan te vragen met mogelijk geschikte kandidaten voor de vacature. Ds. Giel Schormans van het mobiliteitsbureau adviseert predikanten en proponenten bij het beroepingswerk en kan je naam doorgeven aan vacante gemeenten. Neem via arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl of (030) 880 15 96 contact met hem op voor een intake. Je kunt ook een afspraak maken voor een persoonlijk ambtelijk loopbaangesprek (live in Utrecht of via beeldbellen).

Protestantse Kerk

Beroepingsvoorkeuren vermelden in Extranet

Via [Extranet](#) kun je je beroepingsvoorkeuren doorgeven. Het mobiliteitsbureau gebruikt deze gegevens voor de advisering van gemeenten. Extranet is het vernieuwde portaal voor werkers in de kerk: predikanten, proponenten en kerkelijk werkers. Hier kun je ook je portfolio voor nascholing en de preekbeurtenzoeker invullen. Controleer en wijzig hier ook je arbeidshistorie en contact- en persoonsgegevens. Activeer dit account en werk het regelmatig bij. Bij inlogproblemen kun je contact opnemen via (030) 880 18 880 of info@protestantsekerk.nl.

Niet noemen of niet beschikbaar

Wil je niet op advieslijsten genoemd worden, geef dit dan door aan het mobiliteitsbureau (arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl) en geef het aan in Extranet. Dit biedt overigens geen garantie dat er geen benadering plaatsvindt, beroepingscommissies kunnen ook op andere manieren namen van kandidaten verzamelen (bijvoorbeeld via gemeenteleden). Proponenten die zijn toegelaten tot de evangeliebediening en zich niet beroepbaar willen stellen, dienen dit naast het mobiliteitsbureau ook aan Persbureau Scheps te melden (info@persbureauscheps.nl).

Als een beroep uitblijft

Na het doen van het colloquium en de beroepbaarstelling breekt een spannende tijd aan. Nemen gemeenten contact op? Soms duurt het langer dan gehoopt voordat een beroep ontvangen wordt. Ook als gemeentepredikant kan een beroep soms langer dan gewenst uitblijven. De predikant voor het beroepingswerk van het mobiliteitsbureau denkt graag mee in het beroepingsproces en kan je naam met nadruk onder de aandacht van vacante gemeenten brengen. Soms is intensievere begeleiding mogelijk.

Eigen profiel en CV

Veel vooronderzoek door kerkenraden en beroepingscommissies vindt tegenwoordig plaats via internet. Google jezelf eens om te zien wat er verschijnt. Het is verstandig om een profiel aan te maken op platforms zoals LinkedIn of op de website van je eigen gemeente. Bij het reageren op advertenties is het belangrijk een profiel met een actuele CV te maken waarin je theologische ligging, het staan in het ambt, en het omgaan met liturgie, pastoraat, diaconaat e.d. naar voren komen. Voor het opstellen van een dergelijk profiel kun je gebruikmaken van de cursus die loopbaancoach Elisabeth van As regelmatig aanbiedt.

Persoonlijke omstandigheden

Daarnaast spelen ook persoonlijke omstandigheden een rol die aandacht verdienen. Denk aan:

- je (eventuele) partner en haar of zijn werk;
- je (eventuele) kinderen en mogelijke wisseling van school;
- je woonomgeving: wonen op het platteland is anders dan in een grote stad;
- het leven in een relatie anders dan het huwelijk m/v. Hoewel het klimaat voor homoseksuele kandidaten en eventuele partners in de kerk sterk verbeterd is, wordt dit nog niet overal geaccepteerd. Voor vragen en/of begeleiding kan contact worden opgenomen met de predikant voor beroepingswerk;
- verwachtingen t.a.v. de vrouwelijke partner van de predikant in sommige gemeenten. Soms wordt van haar verwacht dat ze actief meewerkt in het gemeentewerk;

Protestantse Kerk

- alleengaande kandidaten zonder vaste partner kunnen geconfronteerd worden met verwachtingen van gemeenten betreffende het 'predikantsgezin';
- beperkingen door gezondheid of handicap die een goede taakvervulling niet in de weg staan, maar waarbij wel rekening gehouden moet worden met de zwaarte van het werk.

Neem bovenstaande aspecten, voor zover van toepassing, mee bij de overwegingen gedurende de beroepingsperiode.

Fulltime of parttime aanstelling

Men kan zich laten beroepen in een predikantsvacature voor volledige of beperkte werktijd. In het laatste geval gaat het om ten minste een derde van de volledige werktijd (ord. 3-17-1). Bij het beroepen in deeltijd moet de kerkenraad goedkeuring aanvragen bij het breed moderamen van de classicale vergadering (en in de lutherse situatie bij de synodale commissie), zie ord. 3-3-1. Bij deze aanvraag wordt ook een werkplan met de te verrichten werkzaamheden binnen de gestelde tijd ter goedkeuring voorgelegd.

Bij een gezamenlijk beroep met een andere gemeente dienen goede afspraken te worden gemaakt over de verdeling van werkzaamheden in de verschillende gemeenten. Inzicht in de financiën van de gemeenten en de verdeelsleutel die gehanteerd wordt bij de formatie van de predikant is hierbij van belang. De tijdsinvestering in beide gemeenten hangt hiermee samen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt principieel bij de kerkenraden.

Beroep voor bepaalde en onbepaalde tijd

Een predikant wordt normaal gesproken beroepen voor onbepaalde tijd. Uitzonderingen zijn situaties waarin voor bepaalde projecten of tijdelijke werkzaamheden een predikant of proponent beroepen wordt voor een bepaalde duur. Daarbij geldt: voor predikanten minimaal 2 jaar, voor proponenten minimaal 3 en maximaal 5 jaar (zie [ord. 3-18-9](#)). Zie ook [Beroepingswerk | Protestantse Kerk in Nederland](#)

Huisvesting

Huisvesting is een belangrijk aspect voor predikanten. Volgens ord. 3-16-3 moet een fulltime predikant binnen de gemeentegrenzen wonen en de gemeente moet een ambtswoning aanbieden. De kerkenraad kan ontheffing verlenen van deze verplichting. Steeds vaker worden pastorieën verkocht. Daarnaast kopen predikanten vaker zelf een huis. Hoewel het ideaal dat de predikant in de gemeente woont blijft, laten kerkenraden de domicilieplicht vaker los.

Predikanten met een beperkte werktijd hoeven niet binnen de gemeentegrenzen te wonen.

Meer informatie over de woon- en werksituatie van predikanten is te vinden op [Arbeidsvoorwaarden predikanten](#) en [Pastorie](#).

Protestantse Kerk

Scenario's en overwegingen

>> **Ambtswoning is beschikbaar:** controleer de bijdrage voor het wonen in de dienstwoning. Monumentale pastorieën kunnen hoge (stook)kosten met zich meebrengen. Overleg goed met de roepende gemeente en win advies in bij externe deskundigen. Meer informatie vind je op [Huisvesting en pastorie](#).

>> **Zelf huren of kopen:** Houd rekening met hoge kosten in sommige regio's. De roepende gemeente kan helpen bij het vinden van huisvesting en wil daar soms ook een vergoeding tegenoverstellen ter verlichting van de extra kosten, maar dit is geen verplichting. Weeg de voor- en nadelen van het kopen van een eigen woning goed af.

>> **Eigen woning behouden:** De pastorie kan deels als werkplek dienen. Reiskosten worden beperkt vergoed.

Afspraken over huisvesting

Bespreek huisvesting tijdig met de beroepingscommissie en het College van Kerkrentmeesters. Vraag een bevestiging van gemaakte afspraken per e-mail.

>> Bezichtig de pastorie voor het aannemen van het beroep. Let op energieverbruik, WOZ-waarde, onderhoud, en informeer bij burens en vorige bewoners.

>> Het is heel normaal om na een eerste rondleiding de sleutel te vragen en rustig zelf de pastorie nog eens te bekijken. Dit geeft je de kans om eventuele wensen voor de woning en tuin op een rijtje te zetten.

>> Vraag hoe de woning wordt opgeleverd. In veel gemeenten is het gebruikelijk dat de pastorie deels gestoffeerd wordt opgeleverd (bijvoorbeeld met vloerbedekking, behang, schilderwerk, en vaste boekenkasten in de studeerkamer) omdat de vergoeding voor inrichtingskosten vaak niet voldoende is om alles zelf te doen, en er ook geld nodig is voor gordijnen, lampen, en meubels. Bovendien is het praktisch vaak niet haalbaar om wekenlang te klussen in een nieuwe woning. Dit is echter geen recht; raadpleeg de *Gids arbeidsvoorwaarden* bij de [Actuele regelingen](#).

>> Wees duidelijk over wat je nodig hebt om goed te kunnen wonen en werken, maar overvraag niet.

>> Vraag of er een onderhoudsplan voor de pastorie en tuin is en bespreek dit ook tijdens het jaargesprek. Welke kosten ten laste komen van de gemeente en welke van de predikant staat beschreven in dezelfde *Gids arbeidsvoorwaarden*.

Profielschets van de kerkelijke gemeente

Om een goed beeld te krijgen van de gemeente waar je mogelijk beroepen wordt, is het belangrijk om een beschrijving van deze gemeente te ontvangen. Vaak is er veel informatie te vinden op de website van de gemeente. Meestal stelt de beroepingscommissie een informatiepakket samen met:

- **de plaatselijke (kerk-)geschiedenis;**
- **de samenstelling van de gemeente:** doop-, belijdende en gastleden, randleden, leeftijd, pastorale eenheden, sociale structuur, enz.;
- **de organisatie en invulling van het kerkelijk werk:** kerkenraad, eredienst, catechese, vorming en toerusting, pastoraat, diaconaat dichtbij en ver weg, missionaire activiteiten, jeugdwerk/ouderenwerk, financiële en beheerszaken, taakverdeling tussen predikanten en kerkenraad (vooral bij deeltijdfuncties), interkerkelijke samenwerking, verhouding wijkkerkenraden tot algemene organen, enz.

Daarnaast zal het beleidsplan van de kerkenraad bij deze beschrijving zijn gevoegd. Hierin moet traceerbaar zijn:

Protestantse Kerk

- wat vanuit de visie van de gemeente meer en minder prioriteit heeft;
- welke doelen worden nagestreefd;
- voor welke problemen en/of uitdagingen en ontwikkelingen de gemeente zich geplaatst ziet.

Besteed ook aandacht aan de sociologische en culturele achtergronden van de roepende gemeente. Veel 'mismatches' hebben eerder met culturele verschillen dan met theologische ligging te maken.

Vraag ook informatie over de burgerlijke gemeente om een goed beeld te krijgen van de woonomgeving.

Profielchets van de te beroepen predikant

Naast een beschrijving van de gemeente is er meestal ook een profielchets van de te beroepen predikant beschikbaar. Deze profielchets moet in elk geval de volgende kerntaken beschrijven:

- eredienst
- pastoraat
- vorming en toerusting
- organisatie en beleid.

Daarnaast kunnen specifieke bijdragen, competenties en persoonlijkheidskenmerken aan de orde komen. Profielchetsen zijn richtinggevend, maar zeggen niet alles. Enkele voorbeelden:

- De profielchets kan een goede beschrijving zijn van de predikant die men wil beroepen, waarin competenties, taken en verwachtingen helder zijn verwoord.
- De profielchets kan kort en bondig zijn, zodat veel kandidaten zich erin kunnen herkennen.
- De profielchets kan zo verfijnd zijn dat bijna geen enkele kandidaat aan de gestelde taken en verwachtingen kan voldoen.
- Aan de opstelling van de profielchets kunnen zoveel mensen hebben meegewerkt, dat het een compromis is geworden van veel aandachtspunten en verwachtingen.
- De profielchets kan een uitdrukking zijn van de tekorten die men bij de vorige predikant heeft ervaren.
- De profielchets kan een beschrijving zijn van het bekende schaap met vijf poten.

Het is belangrijk om bij contacten met de beroepingscommissie de profielchets aan de orde te stellen en goed door te vragen. Momenteel wordt er vaak meer gekeken naar de persoon van de predikant dan naar de taken waarvoor hij wordt beroepen. Het is goed om dit in het contact aan de orde te stellen om teleurstellingen te voorkomen.

Representatie

Een predikant heeft een representatieve functie en treedt naar buiten toe soms op als vertegenwoordiger van de kerk. Hoewel uiterlijke kenmerken zoals kleding niet altijd belangrijk zijn, is het goed om na te denken over hoe je je presenteert. Op een officiële receptie zal dat anders zijn dan tijdens een zomerkamp voor de jeugd. In de regel geldt: beter *overdressed* dan *underdressed*.

De beroepingsprocedure

Verschil in methode: via de lijst of via een advertentie

De kerkenraad kan twee wegen bewandelen in de beroepingsprocedure.

De klassieke weg waarbij de kerkenraad een groslijst opstelt met namen van kandidaten die in aanmerking komen. De kerkenraad vraagt advies bij het mobiliteitsbureau (ord. 3-3-2). De kerkenraad gebruikt de namen van de advieslijst bij het samenstellen van de eigen groslijst. Daarnaast nodigt de kerkenraad de gemeente uit om namen in te dienen van mogelijke kandidaten (ord. 3-3-6).

Via een advertentie (hoewel deze manier niet in de kerkorde staat). Bedenk dat de kerkenraad een predikant beroept en niet een werknemer benoemt. Een predikant staat ten dienste van de gemeente en is niet ondergeschikt aan de kerkenraad of de gemeente (ord. 3-5-2).

Optie A: de eerste voorselectie via 'de lijst'

Na het samenstellen van een groslijst neemt de beroepingscommissie meestal telefonisch contact op met één of meer kandidaten om te vragen of zij belangstelling hebben voor de vacante predikantsplaats. Soms vraagt de commissie per e-mail om interesse te tonen voor de vacature, met verwijzing naar de website van de gemeente waar de profielschets van de gemeente en de te beroepen predikant staan vermeld. Makkelijk voor de beroepingscommissie, maar arbeidsintensief voor de kandidaat. Voel je vrij om in dat geval te volstaan met een kort mailtje met CV.

In enkele gevallen maakt men direct afspraken voor een kennismakingsgesprek en de mogelijkheid tot 'horen'.

Optie B. De eerste voorselectie via een advertentie

Bij een advertentie vraagt men meestal om een motivatiebrief en CV op te sturen naar de beroepingscommissie. In de advertentie spreekt men vaak over solliciteren en sollicitatiebrieven. Wij raden aan om zelf het woord sollicitatie niet te gebruiken in brieven en gesprekken (zie 2.1). Het kan nuttig zijn om telefonisch contact te leggen voor een eerste oriëntatie om te bepalen of verder reageren zin heeft.

Na het reageren op een advertentie ontvang je meestal een schriftelijke bevestiging, eventueel aangevuld met informatie over de gemeente, de profielschets van de te beroepen predikant en de te volgen procedure. Soms kan het enige tijd duren voordat je iets hoort, afhankelijk van het aantal reacties. Je kunt altijd zelf contact opnemen met de beroepingscommissie om te informeren of de brief en CV ontvangen zijn en hoelang het duurt voor je bericht kunt verwachten.

De tweede voorselectie

Op basis van de ontvangen reacties stelt de beroepingscommissie een lijst samen van kandidaten met wie zij in contact wil treden. Er kan een afspraak worden gemaakt voor een kennismakingsgesprek. Neem ook zelf initiatief bij het afspreken van de plaats van samenkomst, bijvoorbeeld de eigen pastorie of een plaats in de roepende gemeente. Dit voorkomt dat alles van tevoren al is vastgelegd door de beroepingscommissie.

Soms wil de beroepingscommissie met meer kandidaten tegelijk kennismaken en organiseert een 'sollicitatieronde'. In dit geval kan de commissie zich splitsen, waardoor er twee gespreksronden plaatsvinden. De commissie kan ook direct een afspraak maken om te komen horen, al dan niet gevolgd door een gesprek in de kerk of in de pastorie. Maak duidelijke afspraken hierover, een gesprek direct na de kerkdienst kan belastend zijn.

Voortgezette selectie

a. De eerste stap

De beroepingscommissie gaat in de regel pas over tot het 'horen' van de kandidaat na een eerste selectie. Vaak verdeelt de commissie zich in hoorcommissies van 3 à 4 personen. De commissie neemt contact op met de predikant om af te spreken of ze alleen komt horen of dat er na de kerkdienst ook een gesprek plaatsvindt in de pastorie. Als de hoorcommissie een lange reis heeft gemaakt, is het handig om het 'horen' en het gesprek te combineren. Stel de kerkenraad op de hoogte van de komst van een hoorcommissie, vooral in kleine gemeenten waar dit aandacht trekt. Vermeld desgewenst dat het initiatief van de commissie komt en verder niets betekent.

b. Gesprek

Tijdens het gesprek met de hoor- of beroepingscommissie vindt de eerste kennismaking met de mogelijk nieuwe gemeente plaats. Dit gesprek biedt de gelegenheid om in een open en ontspannen sfeer van gedachten te wisselen over:

- de toegezonden informatie over de gemeente;
- visie (kerkelijk, maatschappelijk);
- sterke en zwakke kanten van de gemeente;
- eventuele spanningsvelden in de gemeente;
- uitdagingen waar de gemeente voor staat.

Vraag naar de prioriteiten van beleid voor de komende jaren en de bijdrage van de nieuwe predikant daarin. In dit gesprek tast je af of er mogelijkheden zijn om samen verder op te trekken (klijt het?). Als dit niet het geval is, is het belangrijk duidelijk te krijgen waarom. Het gaat nadrukkelijk om een wederzijds gesprek en niet om een overhoring door de beroepingscommissie. Beroepingswerk heeft meer weg van 'daten' dan van een HR-procedure. De kandidaat kan zich afvragen: waarin kan ik van betekenis zijn voor deze specifieke gemeente?

>> De kandidaat kan de commissie deelgenoot maken van de spanning die het beroepingswerk oplevert en wat dit betekent voor eventuele gezinsleden of andere relaties. Maak goede afspraken over de bedenktijd die in deze fase van de procedure in acht wordt genomen.

>> De kandidaat moet transparant zijn over het contact met andere gemeenten en kan vragen of de beroepingscommissie nog met andere kandidaten in gesprek is. Het is niet de bedoeling om naar de namen van deze kandidaten te vragen.

>> Het is belangrijk open te zijn over eventuele problemen die er zijn (geweest) in de werksfeer of persoonlijke levenssfeer, problemen die relevant zijn voor het beroepingswerk en die door 'verhalen' een eigen leven kunnen gaan leiden. Het is goed om deze verhalen voor te zijn. Vraag advies aan de predikant van het mobiliteitsbureau hoe hiermee om te gaan.

c. Het 'horen'

Een volgende stap in de voortgezette selectie kan het horen zijn. Dit betekent dat een deel van de beroepingscommissie, de hoorcommissie, een dienst bijwoont. De komst van een hoorcommissie kan enige spanning veroorzaken, maar het is belangrijk dat de predikant zichzelf blijft en tijdens de dienst zo authentiek mogelijk overkomt. In het materiaal voor beroepingscommissies op [Beroepingscommissie - stappenplan](#) en in de *Gids voor beroepingswerk* staan aandachtspunten waar de hoorcommissie tijdens de dienst op kan letten.

Na het horen kan de hoorcommissie besluiten het contact niet voort te zetten. Bespreek dit in de volledige beroepingscommissie en maak het vervolgens kenbaar.

Protestantse Kerk

De beroepingscommissie stelt de kandidaat fatsoenlijk op de hoogte als het contact niet wordt voortgezet en geeft daarbij de overwegingen aan. Dit kan schriftelijk en/of telefonisch. Dit geldt ook wanneer de commissie na een eerste gesprek (zonder te horen) besluit om niet met de betrokken kandidaat verder te gaan.

d. Googelen tot in het zoveelste geslacht

Net zoals je via de website van de gemeente informatie kunt inwinnen, kunnen kerkenraden en beroepingscommissies informatie over kandidaten opzoeken. Dit hoeft geen probleem te zijn, maar kan soms tot vervelende situaties leiden.

- Bij problemen in de gemeente waarbij de predikant betrokken was, en berichtgeving hierover die op de website van de gemeente staat.
- Bij artikelen die de kandidaat in het kerkblad heeft geschreven over gevoelige onderwerpen en die nog steeds online staan.
- Bij preken van de kandidaat die op de website staan of via kerkomroep te beluisteren zijn.

Houd er rekening mee dat beroepingscommissies vaak al informatie hebben ingewonnen via internet. Het is verstandig om proactief te handelen bij problemen die er zijn (geweest) in de werk- of persoonlijke levenssfeer en die relevant zijn voor het beroepingswerk. Wijs in een eerste contact met een beroepingscommissie op deze problemen en geef aan dat berichtgeving hierover mogelijk nog online te vinden is. Ook na het 'schonen' van een website blijft de berichtgeving nog lange tijd vindbaar. Vraag advies aan de predikant voor het beroepingswerk van het mobiliteitsbureau hoe hiermee om te gaan.

Preken op beroep

Dienstdoende predikanten preken in principe niet op beroep. Bij predikanten voor bijzondere werkzaamheden en beroepbare predikanten volgens ordinantie 3.20 kan dit anders zijn. In die gevallen kunnen afspraken worden gemaakt met een beroepingscommissie om te komen horen in een gemeente waar men als gastvoorganger voorgaat. Bespreek met de betrokken beroepingscommissie in wat voor soort gemeente men voorgaat, omdat de orde van dienst mogelijk niet aansluit bij de eigen liturgische voorkeur. Proponenten preken over het algemeen wel op beroep en kunnen gehoord worden in een gemeente waar zij als gastvoorganger voorgaan.

De voornaamste bezwaren tegen het 'op beroep' voorgaan in de eredienst van de roepende gemeente zijn

- dat de hele gemeente in feite beroepingscommissie wordt;
- dat de gemeente zich op basis van één dienst een oordeel vormt dat kan afwijken van dat van de beroepingscommissie die oordeelt op basis van bredere informatie;
- dat de kandidaat gast is in een vreemd huis, wat onzekerheid of nervositeit kan veroorzaken;
- dat door het 'op beroep' voorgaan verwachtingen kunnen ontstaan of toezeggingen worden gedaan die later niet waargemaakt kunnen worden;
- dat het niet meer dan een momentopname is;
- dat het belemmerend kan werken in de vrijheid van de bediening van het Woord en voor de gemeente in het 'onbevangen' deelnemen aan de eredienst.

In sommige gemeenten met een confessionele of gereformeerde bondsignatuur is het gebruikelijk dat de beroepen predikant komt preken in de roepende gemeente. Dit gebeurt niet zozeer om 'op beroep' te preken (het beroep is immers al uitgebracht), maar om voor te gaan in de eredienst tijdens de drie weken dat men het beroep in overweging heeft.

Referenties over de gemeente en de rol van de consulent

Gedurende de beroepsprocedure is het goed om je nader te oriënteren op de gemeente waarmee je in gesprek bent. Doe dit voordat je serieus een beroep in overweging neemt, maar het kan ook in een eerder of later stadium.

Je kunt referenties over de gemeente inwinnen

- bij het mobiliteitsbureau of de consulent. De consulent begeleidt het beroepingswerk, bewaakt de procedure en heeft in vergaderingen van kerkenraad en moderamen een adviserende stem en enig zicht op de gemeente;
- bij de vertrokken voorganger. Zijn of haar perceptie van de gemeente is door eigen ervaring altijd subjectief (positief of negatief);
- bij de classispredikant. Deze is meestal goed op de hoogte van spanningsvelden in de gemeente die aandacht behoeven en waar je bij het overwegen van een beroep serieus rekening mee moet houden.

Contact met mogelijke collega's

Als de kandidaat wordt beroepen in een gemeente waar meer collega's werkzaam zijn, komt er een moment waarop hij of zij de andere collega's ontmoet. Maak goede afspraken over:

- het moment in de procedure; wanneer vindt dit gesprek plaats?
- de inhoud van het gesprek; waar gaat het over?
- de status van het gesprek; wat is de bedoeling ervan?

Let op! Dit contact draait om de vraag of het klikt en of men redelijkerwijs met elkaar kan samenwerken. Het is niet de bedoeling dat de eventuele collega's het werk van de beroepingscommissie overdoen. Zij hebben in de procedure ook geen 'vetorecht'.

Eindselectie en referenties

In de eindselectie doet de beroepingscommissie een voordracht aan de kerkenraad. Deze voordracht zal uit één of (theoretisch) twee kandidaten bestaan. In deze laatste fase kan de beroepingscommissie referenties inwinnen over de overgebleven serieuze kandidaten. De kandidaat moet zelf namen noemen van personen bij wie de beroepingscommissie referenties kan inwinnen. Zorg ervoor dat deze personen van tevoren zijn gevraagd om als referent op te treden. In de *Gids voor beroepingswerk* staan richtlijnen voor het inwinnen van referenties. Bij vragen hierover kun je contact opnemen met de predikant voor het beroepingswerk van het mobiliteitsbureau.

De beroepingscommissie kiest uiteindelijk een kandidaat. Over het algemeen neemt de commissie contact op om te vragen of de kandidaat een eventueel beroep serieus in overweging wil nemen. Als vaststaat dat het antwoord nee is, is het niet ethisch om het op een beroep te laten aankomen om vervolgens te bedanken. Het is ook niet verstandig om bij voorbaat al te zeggen dat je het beroep gaat aannemen. Overweeg alles goed tijdens de bedenktijd na het uitbrengen van een beroep voordat je een beslissing neemt.

Beëindiging contact met beroepingscommissies

Als je niet verder wilt in de beroepsprocedure, meld dit dan direct aan de beroepingscommissie. Omgekeerd mag je verwachten dat de beroepingscommissie jou tijdig en zorgvuldig op de hoogte stelt als je niet meer in de procedure wordt meegenomen.

Protestantse Kerk

Advies aan de kerkenraad

Uiteindelijk brengt de beroepingscommissie een advies uit aan de (wijk)kerkenraad. In dat advies verantwoordt zij haar keuze in het licht van de profielschets. Soms wil de kerkenraad eerst nog contact hebben met de te beroepen predikant. In dat geval is het uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de kerkenraad het werk van de beroepingscommissie overdoet.

Gemeentevergadering

Afhankelijk van de plaatselijke regeling van de gemeente schrijft de (wijk)kerkenraad een **verkiezingsbijeenkomst** uit waar de stemgerechtigde leden van de gemeente hun stem kunnen uitbrengen (ord. 3-4-6). De naam van de kandidaat wordt in de regel pas tijdens de bijeenkomst bekendgemaakt. De stemgerechtigde leden zijn bij de verkiezing aan deze naam gebonden. In een gemeente met wijkkerkenraden moeten zowel de wijkkerkenraad als de algemene kerkenraad instemmen met de kandidaatstelling en daarmee de te beroepen predikant aanvaarden. Je kunt als kandidaat ter kennismaking deze gemeentevergadering bijwonen, afhankelijk van de gemaakte afspraken. De kandidaat is echter nooit aanwezig bij het stemmen van de gemeente.

Bezwaartermijn

De (wijk)kerkenraad maakt vervolgens de naam van de verkozen predikant bekend in de gemeente, waarna de stemgerechtigde leden van de gemeente 5 dagen gelegenheid hebben om (schriftelijk en gemotiveerd) bezwaar te maken tegen de gevolgde **procedure** (ord. 3-4-10 en ord. 3-4-11).

Eigen kerkenraad en gemeente op de hoogte stellen

Wanneer stel je je eigen kerkenraad en gemeente op de hoogte van een (voorgenomen) beroep? Omdat de kerkelijke wereld klein blijkt, is dat gelijktijdig in beide gemeenten doen het beste. Op de zondag dat jouw naam in de roepende gemeente wordt genoemd, wordt in de eigen gemeente meegedeeld dat er een beroep is. (Het moderamen van) de kerkenraad kan al in een eerder stadium op de hoogte worden gesteld, gelijktijdig met het moment dat de roepende kerkenraad besloten heeft jou als kandidaat voor te dragen.

Uitbrengen en al dan niet aannemen van een beroep

Uitbrengen van het beroep

Na het verstrijken van de bezwaartermijn brengt de (wijk)kerkenraad het beroep uit (ord. 3-5-1). Daarbij overhandigt de (wijk)kerkenraad

- a. **de beroepsbrief** ondertekend door preses en scribe van de kerkenraad (ord. 3-5-2);
- b. **het aanhangsel** ondertekend door preses en scribe van de kerkenraad en door voorzitter en secretaris van het college van kerkrentmeesters (ord. 3-5-3).

Het is goede gewoonte dat de beroepsbrief persoonlijk wordt gebracht. Aangetekende verzending per post kan echter ook.

Kennismaking met de gemeente

Het is gebruikelijk dat na het uitbrengen van het beroep een kennismakingsbijeenkomst plaatsvindt, waarop de pastorie wordt bekeken en kennis wordt gemaakt met de bredere gemeente, kerkenraad en commissies. De beroepingscommissie of kerkenraad organiseert deze dag. Geef aan wat je nodig hebt om een goede indruk van de gemeente te krijgen.

Er zijn gaandeweg ook andere praktijken zichtbaar.

Protestantse Kerk

- **De kandidaat maakt niet beschikbaarheid kenbaar.** Als een kandidaat niet van plan is een beroep aan te nemen, maakt deze dit kenbaar voor het beroep wordt uitgebracht.
- **Directe toezegging.** Op het moment dat een beroep wordt uitgebracht, zegt de kandidaat direct toe het beroep aan te nemen. In deze situatie maakt de bedenktijd deel uit van de voorbereidingsprocedure.

Neem altijd de tijd om alles goed af te wegen voordat je een beroep al dan niet aanvaardt.

Beslissingstermijn

Ord. 3.5.4 bepaalt: *'De beroepene doet binnen 3 weken na de datum van de overhandiging van de beroepsbrief schriftelijk mededeling aan de kerkenraad of betrokkene het uitgebrachte beroep aanvaardt.'* Voor het nemen van een beslissing op een beroep stelt de kerkorde dus een termijn van maximaal drie weken. **Let op:** de kerkorde kent geen verlenging van deze termijn. Na drie weken zonder reactie wordt het beroep als niet aangenomen beschouwd.

Aannemen van of bedanken voor een beroep

Het aannemen van een beroep of het bedanken ervoor gaat in de praktijk vaak door een telefoontje te plegen naar de voorzitter van de beroepingscommissie. Vergeet niet ook een schriftelijke reactie te sturen. Vermeld dat er op dit moment geen maatregel van kerkelijke tucht van toepassing is en/of een procedure aanhangig is gemaakt. Is dit wel het geval, dan is een predikant namelijk niet beroepbaar (ord. 3-4-3). Het breed moderamen van de classis toetst dit bij de approbatie van het beroep. Het is attent om bij aannemen en bedanken ook in het kerkblad een paar woorden aan de roepende gemeente te richten.

De scriba van de roepende gemeente geeft het aannemen van of bedanken voor een beroep door aan het secretariaat van het mobiliteitsbureau en aan persbureau Scheps. Een standaardbrief voor het aannemen van een beroep is te downloaden op [Beroepingswerk voor proponenten](#).

N.B. Een predikant kan niet binnen 2 jaar voor de tweede maal worden beroepen in dezelfde vacature (ord.3-4-3).

Afscheid en bevestiging/intrede

Beëindiging verbintenis huidige gemeente

Nadat het beroep is aangenomen, vraagt de kerkenraad van de roepende gemeente *approbatie* aan bij het breed moderamen van de classicale vergadering (zie ord. 3-5-6). Er wordt een datum van verbintenis overeengekomen (zie 3-5-5). Bevestiging dan wel verbintenis dient binnen drie maanden na aanneming plaats te vinden. (zie 3-5-6)

Deze datum bepaalt het moment waarop de kandidaat aan de nieuwe gemeente wordt verbonden en wordt door de kerkenraad van de roepende gemeente meegedeeld aan de kerkenraad van de predikant. De beëindiging van de verbintenis vindt plaats aan het eind van de dag vóór de overeengekomen bevestigingsdatum. De rechtspositie van de nieuwe gemeente sluit naadloos aan bij de rechtspositie van de oude gemeente. Ook in geval van ziekte gaat op de overeengekomen datum de verbintenis tussen predikant en gemeente in.

Bevestiging en/of verbintenis nieuwe gemeente

Nadat het breed moderamen van de classicale vergadering de *approbatie* heeft afgegeven, kan de predikant aan de nieuwe gemeente worden verbonden. Wordt een proponent in het ambt bevestigd, dan is er sprake van een bevestigingsdienst (met handoplegging). Gaat het om een gemeentepredikant die van gemeente verandert, dan gaat het om een verbintenis (zonder handoplegging).

In de regel verbindt de consulent de nieuwe predikant aan de gemeente. Vergeet niet voor deze dienst de collega's van de predikantenwerkgemeenschap uit te nodigen én de vorige predikant.

Binnen drie maanden

De verbintenis vindt binnen 3 maanden na het aanvaarden van het beroep plaats. Er kunnen redenen zijn om deze termijn te overschrijden.

- vanwege het seizoen waarin het beroep is uitgebracht;
- vanwege schoolgaande kinderen;
- vanwege het werk van een partner;
- vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de (ambts)woning in de nieuwe gemeente.

Hoe legitiem deze redenen ook zijn, het is belangrijk de termijn van 3 maanden zo veel mogelijk aan te houden. Dit voorkomt vervreemding van de nieuwe gemeente en zorgt ervoor dat men in de eigen gemeente niet te lang in onzekerheid verkeert. Maak hierover goede afspraken en leg deze zo nodig schriftelijk vast.

Introductie- en klankbordcommissie?

Na de bevestigingsdienst begint een periode van introductie en kennismaking. De verantwoordelijkheid hiervoor berust bij kerkenraad en predikant samen. In overleg kan een programma opgesteld worden om de predikant wegwijs te maken in de gemeente en de omgeving. Al maakt de predikant deel uit van de kerkenraad en is hij lid van de gemeente, hij verkeert toch vaak in een enigszins geïsoleerde positie. Het kan daarom een goede zaak zijn een kleine klankbordcommissie samen te stellen die de predikant waar nodig of gewenst kan begeleiden. Met de begeleiding wordt in dit verband bedoeld het scheppen van de mogelijkheid voor de predikant om in een vertrouwde en vertrouwelijke sfeer van gedachten te wisselen over zaken waar hij in de werk- en leefsituatie tegenaan loopt. Deze begeleiding hoeft niet per definitie te eindigen zodra de

Protestantse Kerk

predikant enige tijd aan de gemeente verbonden is. Het is denkbaar dat de klankbordcommissie langer beschikbaar blijft.

Contactgegevens dienstenorganisatie Protestantse Kerk

Mobiliteitsbureau

Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht
Postbus 8504, 3503 RM Utrecht
Telefoon (030) 880 15 96
E-mail: arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl

Bureau Predikantstraktementen

Telefoon (030) 880 16 61
E-mail predikantstraktementen@protestantsekerk.nl

Persbureau Scheps

Slagvink 7
3906 AE Veenendaal
E-mail info@persbureauscheps.nl